

Eğitim Fakültesi Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Terimlerini Türkçe Olarak Kullanmaya İlişkin Görüşleri

Mehmet Sercan YİĞİT¹ Aslı KARADUMAN²

¹ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümü, Çanakkale

² Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Bölümü, Çanakkale

*Sorumlu Yazar
yigit.msercan@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi 3. sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının bilgisayar terimlerinde Türkçeyi tercih etmeye ilişkin görüşlerini belirlemektir. Veriler, 2008-2009 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Fen Bilgisi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri, Türkçe, Sosyal Bilgiler, Okul Öncesi, Sınıf, Japonca ve İngilizce öğretmenliği bölümlerinde 3. sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının 25 soruluk ankete verdikleri yanıtlardan elde edilmiştir. Bilgisayar terimlerinin İngilizce ve Türkçe isim listelerinin bulunduğu anket soruları, kay-kare testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre öğretmen adaylarının bilgisayar terimlerini Türkçe ya da İngilizce kullanımlarına ilişkin görüşlerine ait puanlar orta düzeyde bulunmuştur (X=38,12). “Sürücü-driver”, “güncellemek-update”, “bilgisayar-laptop”, “indirmek-download”, “sunucu-server”, “tanıtım-demo” ve “ağ-network” maddelerinin cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği (p<0.05), kız öğretmen adaylarının Türkçe bilgisayar terimlerini daha sık tercih ettikleri belirlenmiştir. “Bilgisayar-computer”, “sürücü-driver”, “bağlantı-link”, “dizüstü bilgisayar-laptop”, “ileti-mail”, “biçimlendirmek-formatlamak”, “kişisel bilgisayar-pc”, “geribildirim-feedback”, “fare-mouse”, “taşınabilir bellek-flash bellek” ve “yeniden başlatma-reset” maddelerinde de bölüme göre anlamlı farklılıklar elde edilmiştir (p<0.05), sözel ve eşit ağırlık girişli bölümlerde öğrenim gören öğretmen adaylarının, Türkçe bilgisayar terimlerini kullanma lehine anlamlı farklılıklar gösterdikleri, sayısal ve dil girişli bölümlerde öğrenim gören öğretmen adaylarının ise İngilizce bilgisayar terimlerini daha sık tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bilgisayar, Türkçe kullanımı, bilişim terimleri, öğretmen adayları.

Abstract

The purpose of this study is to present views of third class-teacher candidates from Education faculty of Çanakkale Onsekiz Mart University about their preference of Turkish while using computer terms. The data has been obtained from the results of 25 questioned- questionnaire that the third class teacher candidates of science, computer and technology, Turkish, social science, preschool, class, Japan and English answered in spring semester of 2008-2009 education year. The questions of the questionnaire which consisted of a list including Turkish and English computer terms were analyzed through Kay-Kare Test. According to analysis results it has been found that the scores belonging to the teacher candidates' views about usage of Turkish and English computer terms are in moderate level (X=38,12). It is determined that the items “Sürücü-driver”, “güncellemek-update”, “bilgisayar-laptop”, “indirmek-download”, “sunucu-server”, “tanıtım-demo” ve “ağ-network” show big differences according to sexuality (p<0.05) and mostly female teacher candidates prefer Turkish computer terms. Also it has been obtained that the terms “Bilgisayar-computer”, “sürücü-driver”, “bağlantı-link”, “dizüstü bilgisayar-laptop”, “ileti-mail”, “biçimlendirmek-formatlamak”, “kişisel bilgisayar-pc”, “geribildirim-feedback”, “fare-mouse”, “taşınabilir bellek-flash bellek” ve “yeniden başlatma-reset” show important differences according to the departments that the candidates study in (p<0.05). The results have showed that the students from Social Science and Turkish-Math fields prefer Turkish terms but the students from numerical fields and foreign language field prefer English terms mostly.

Key Words: Computer, Usage of Turkish, Informatics terms, Teacher Candidates.

GİRİŞ

Dil, insanların kendi aralarında anlaşmak için kullandıkları sesli işaretler sistemidir. Başka bir tanıma göre de dil, “sözlü ve yazılı olarak iletişimde kullandığımız, doğduğumuzda hazır bularak edinmeye başladığımız, doğrudan doğruya insana özgü, çok güçlü, büyümlü bir düzendir, düşünme ve düşünüleni aktarma dizgesidir” (Aksan, 2006: 13). Dil ile düşünce arasında sıkı bir ilişki vardır. “Bireyin kişilik gelişiminde, eğitiminde, başkalarıyla sağlıklı iletişim kurabilmesinde, kısacası yaşamının her aşamasında önemli bir rolü olan anadili, doğru ve düzgün kullanılmak şartıyla her kapıyı açabilecek sihirli bir anahtardır” (Kavcar, 1998:5).

Yahya Kemal Beyatlı'nın “Ağzımızda anamızın sütü gibi helâl ve güzel olmalıdır.” dediği güzel Türkçemiz dünyanın en eski ve zengin dillerinden olup Avrupa'dan Uzakdoğu'ya bugün 200 milyonu aşan bir insan topluluğunun kullandığı dünyanın en önemli dillerinden birisidir. Gelişen ve değişen, dolayısıyla canlı bir varlık olan dil, güncel hayattan etkilenmektedir. 21.yüzyılda ülkeler arasındaki sınırlar kalkmış, dünya büyük bir köy haline gelmiştir. “Hızla gelişen teknolojik araçlar insanlar arası iletişimi ve etkileşimi farklı bir boyuta taşımıştır. Bu değişim ülkelerin sosyal, ekonomik, kültürel ve değer yargılarını bile etkiler hâle gelmiştir” (Aksüt vd. 2006:2). Bilgi ve internet çağı diye adlandırılan günümüz çağında bilgisayar ve internetin günlük hayatın birçok

yerinde kullanılması, dilin önemini bir kat daha artırmaktadır. Dünyanın her yerine yayılan teknolojik araçlarla birlikte o teknolojinin dili de diğer dillere geçmektedir. “Bilişim araçlarının hayatımızın her alanında kullanılması ve bilişim uygulamalarının pek çok bilim dalında kendisine yer bulması sayesinde bilişim terimleri daha da yaygınlaştı” (Akalin, 2004: 248). “Teknolojinin sadece donanım değil aynı zamanda yazılım olarak da hızlı gelişmesi neticesinde çok yeni kelimeler ve terimler de kullanılmaya başlamaktadır. Teknolojiyi üreten ülkeler, bu kelime ve terimleri kendi ana dilleri ile karşılık bulduğundan, diğer ülkelerde bu kelimeleri, terimleri ister istemez kendi dillerine hızlı bir şekilde almaktadırlar” (Tümer ve Ünsaçar, 2011:109). Ülkemizde de bilgisayar ve internet kullanımının artmasıyla dilimize birçok yabancı sözcük girmiştir. “Türkiye’den yayımlanan kimi web sayfalarında Türkçenin yanı sıra sayfanın amacına göre ve kullanıcı merkezli olarak sıklıkla İngilizce daha az olmak üzere Almanca, Fransızca, Rusça, Arapça ve başka dillere de rastlanır ki bu durum dünyadaki genel eğilimle paralellik gösterir” (Yıldırım ve Tahiroğlu, 2006: 366). Türkçe karşılığı bulunduğu halde yabancı terimleri kullanmak “ses bayrağımız olan Türkçemize” büyük zararlar vermektedir. “Bilişim teknolojisi toplumun her kesimini ilgilendiriyor. Yedi yaşındaki çocuktan, üniversite öğrencisine, esnaftan öğretmene kadar herkes bilişim teknolojisini kullanıyor, ondan yararlanıyor. Durum böyle olunca da bilişim teknolojisinin terimleri diğer teknik terimlerden daha çabuk, daha yaygın bir şekilde dilimize yerleşiyor” (Akalin, 2002:473).

Geleceğimizin mimarları olan öğretmenleri, toplumu yönlendiren liderler olarak düşündüğümüzde, öğretmenlerin toplum hayatı için önemi ortaya çıkmaktadır. “Bir ülkenin kalkınmasında, nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde, toplumdaki huzur ve sosyal barışın sağlanmasında, bireylerin sosyalleşmesi ve toplumsal hayata hazırlanmasında, toplumun kültür ve değerlerinin genç kuşaklara aktarılmasında öğretmenlerin başrolü oynamaları beklenmektedir” (Özden, 1999:9). Nitelikli toplumun temellerini oluşturmada ve kültürel değerleri aktarmada çok önemli görevler üstlenen öğretmenlerin Türkçemiz konusunda çok hassas olması bu bakımdan büyük önem taşımaktadır. Öğretmenler, dilimizin yaşadığı sorunları fark ederek dil bilincine ve duyarlılığına sahip olduklarında öğrencilerine de model olabilirler. Bu bakımdan, öğretmenlerinin dil bilincini ve duyarlılığını mezun olmadan kazanmış ve içselleştirmiş olmaları gerekmektedir.

Öğretmenlerin öğrencilerine dil duyarlılığı kazandırmada ki önemli vazifesinden ve bilişim teknolojilerinin insan hayatındaki öneminden hareketle bu çalışmada, öğretmen adaylarının günlük hayatta bilgisayar terimlerini kullanırken Türkçe ya da İngilizce terimlerden hangilerine yer verdiklerini belirlemek amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırmada, betimsel-tarama modeli kullanılmıştır. “Tarama modelleri geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası görülmez” (Karasar, 2004:77). Bu yöneme bağlı

olarak araştırma grubunun bilgisayar terimlerine ilişkin görüşleri belirlenmiştir. Araştırmanın evreni, 2008-2009 eğitim öğretim yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesinin sayısal, sözel, eşit ağırlık ve dil girişli öğretmen adaylarından oluşmaktadır. Örneklem olarak 3.sınıf Fen Bilgisi Öğretmenliği, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri (BÖTE) Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Okul Öncesi Öğretmenliği, İngilizce Öğretmenliği ve Japonca Öğretmenliğinde öğrenim gören öğretmen adayları alınmıştır. Veriler 136 kız, 82 erkek olmak üzere toplam 218 öğretmen adayından elde edilmiştir.

Veriler, araştırmacılar tarafından oluşturulan anket aracılığıyla elde edilmiştir. Ankette bilgisayar terimlerinin İngilizce ve Türkçe kullanımları listelenmiştir. “Bilgisayar-computer”, “yansı-slayt”, “sürücü-driver”, “güncellemek-update”, “sürüm(uyarlama)-versiyon”, “sohbet-chat”, “çevrimiçi-online”, “bağlantı-link”, “e-posta-e-mail”, “dizüstü bilgisayar-laptop”, “indirmek-download”, “iletili-mail”, “biçimlendirmek-formatlamak”, “kişisel bilgisayar-pc”, “geribildirim-feedback”, “veri tabanı-database”, “fare-mouse”, “sunucu-server”, “yazıcı-printer”, “taşınabilir bellek-flash bellek”, “eklemek-insert”, “kelime işlemci-word”, “tanıtım-demo”, “ağ-network” ve “yeniden başlatma-reset” sözcüklerinden oluşan toplam 25 maddeye yer verilmiştir. Bilgisayar terimlerinin İngilizce kullanımını seçenlere 1, Türkçe kullanımını seçenlere 2 puan verilmiştir. Anketin başına kişisel bilgileri belirleyecek sorular eklenmiştir.

Verilerin çözümünde SPSS 15.0 paket programı kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının bilgisayar terimlerini seçmede İngilizce terimleri mi Türkçe terimleri mi tercih ettikleri ve bunların cinsiyet ve bölüm gibi bağımsız değişkenlerle ilişkilerini belirlemek için kay-kare testi yapılmıştır. “Bu teknik iki sınıflamalı (kategorik) değişken arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını test eder. İki değişken arasında ilişkinin olması, bir değişken düzeylerindeki cevapların, diğer değişkenin düzeylerinde farklılaştığını gösterir” (Büyüköztürk, 2004:148).

BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde öğretmen adaylarının bilgisayar terimlerini Türkçe olarak kullanmaya ilişkin görüşleri cinsiyete ve bölümlere göre incelenip tablolastırılmıştır.

Tablo 1. Bilgisayar Terimlerini Türkçe ya da İngilizce Kullanmaya İlişkin Puanlar

	Öğretmen Adaylarının Sayısı	En düşük puan	En yüksek puan	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma
Toplam	218	25	50	38.12	4.66

Tablo 1’e göre örneklem grubundaki öğretmen adaylarının aritmetik ortalamaları $X=38.12$ ’dir. Anketten alınabilecek ortalama puan ise $X=37,5$ ’tir. Bu sonuca bağlı olarak öğretmen adaylarının bilgisayar terimlerini Türkçe ya da İngilizce kullanmalarına ilişkin ortalama bir yaklaşım sergiledikleri söylenebilir.

Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Terimlerini Cinsiyete Göre Türkçe Olarak Kullanmaya İlişkin Görüşleri

Tablo 2: “Driver-Sürücü” (Madde 3) Terimlerine İlişkin Görüşlerin Cinsiyete Göre Kay-Kare Sonuçları

	Driver	Sürücü	Toplam
Kız	18	118	136
Erkek	37	45	82
Toplam	55	163	218
X ² =27,57 sd=1 p=0,00			

Tablo 2 incelendiğinde, 136 kız öğretmen adayından “driver” terimini 18 öğretmen adayı, “sürücü” terimini ise 118 öğretmen adayının tercih ettiği görülmektedir. 82 erkek öğretmen adayından “driver” terimini 37 öğretmen adayı, “sürücü” terimini ise 45 öğretmen adayının tercih ettiği belirlenmiştir. Kız ve erkek öğretmen adaylarının bilgisayar terimlerinden “sürücü” terimini “driver” terimine göre daha sık tercih ettikleri söylenebilir. Özellikle kız öğretmen adayları, erkek öğretmen adaylarına göre “sürücü” terimini kullanmada daha olumlu görüş belirtmektedirler.

Tablo 3: “Update-Güncellemek” (Madde 4) Terimlerine İlişkin Görüşlerin Cinsiyete Göre Kay-Kare Sonuçları

	Update	Güncellemek	Toplam
Kız	9	127	136
Erkek	14	68	82
Toplam	23	195	218
X ² =5,92 sd=1 p=0,015			

Tablo 3 incelendiğinde, 136 kız öğretmen adayından “update” terimini 9 öğretmen adayı, “güncellemek” terimini ise 127 öğretmen adayının tercih ettiği görülmektedir. 82 erkek öğretmen adayından “update” terimini 14 öğretmen adayı, “güncellemek” terimini ise 68 öğretmen adayının tercih ettiği belirlenmiştir. Kız ve erkek öğretmen adaylarının bilgisayar terimlerinden “güncellemek” terimini “update” terimine göre daha sık tercih ettikleri söylenebilir. Özellikle kız öğretmen adayları, erkek öğretmen adaylarına göre “güncelleme” terimini kullanmada daha olumlu görüş belirtmektedirler.

Tablo 4: “Laptop-Dizüstü Bilgisayar” (Madde 10) Terimlerine İlişkin Görüşlerin Cinsiyete Göre Kay-Kare Sonuçları

	Laptop	Dizüstü Bilgisayar	Toplam
Kız	114	22	136
Erkek	57	25	82
Toplam	171	47	218
X ² =6,19 sd=1 p=0,013			

Tablo 4 incelendiğinde, 136 kız öğretmen adayından “laptop” terimini 114 öğretmen adayı, “dizüstü bilgisayar” terimini ise 22 öğretmen adayının tercih ettiği görülmektedir. 82 erkek öğretmen adayından “laptop” terimini 57 öğretmen adayı, “dizüstü bilgisayar” terimini ise 25 öğretmen adayının tercih ettiği belirlenmiştir. Kız ve erkek öğretmen adaylarının bilgisayar terimlerinden “laptop” terimini “dizüstü bilgisayar” terimine göre daha sık tercih ettikleri söylenebilir.

Tablo 5: “Download-İndirmek” (Madde 11) Terimlerine İlişkin Görüşlerin Cinsiyete Göre Kay-Kare Sonuçları

	Download	İndirmek	Toplam
Kız	27	109	136
Erkek	30	52	82
Toplam	57	161	218
X ² =7,41 sd=1 p=0,006			

Tablo 5 incelendiğinde, 136 kız öğretmen adayından “download” terimini 27 öğretmen adayı, “indirmek” terimini ise 109 öğretmen adayının tercih ettiği görülmektedir. 82 erkek öğretmen adayından “download” terimini 30 öğretmen adayı, “indirmek” terimini ise 52 öğretmen adayının tercih ettiği belirlenmiştir. Kız ve erkek öğretmen adaylarının bilgisayar terimlerinden “indirmek” terimini “download” terimine göre daha sık tercih ettikleri söylenebilir. Özellikle kız öğretmen adayları, erkek öğretmen adaylarına göre “indirmek” terimini kullanmada daha olumlu görüş belirtmektedirler.

Tablo 6: “Server-Sunucu” (Madde 18) Terimlerine İlişkin Görüşlerin Cinsiyete Göre Kay-Kare Sonuçları

	Server	Sunucu	Toplam
Kız	26	110	136
Erkek	43	39	82
Toplam	69	149	218
X ² =26,55 sd=1 p=0,000			

Tablo 6 incelendiğinde, 136 kız öğretmen adayından “server” terimini 26 öğretmen adayı, “sunucu” terimini ise 110 öğretmen adayının tercih ettiği görülmektedir. 82 erkek öğretmen adayından “server” terimini 43 öğretmen adayı, “sunucu” terimini ise 39 öğretmen adayının tercih ettiği belirlenmiştir. Kız ve erkek öğretmen adaylarının bilgisayar terimlerinden “sunucu” terimini “server” terimine göre daha sık tercih ettikleri söylenebilir. Özellikle kız öğretmen adayları, erkek öğretmen adaylarına göre “sunucu” terimini kullanmada daha olumlu görüş belirtmektedirler.

Tablo 7: “Demo-Tanıtım” (Madde 23) Terimlerine İlişkin Görüşlerin Cinsiyete Göre Kay-Kare Sonuçları

	Demo	Tanıtım	Toplam
Kız	54	82	136
Erkek	56	26	82
Toplam	110	108	218
X ² =16,72 sd=1 p=0,00			

Tablo 7 incelendiğinde, 136 kız öğretmen adayından “demo” terimini 54 öğretmen adayı, “tanıtım” terimini ise 82 öğretmen adayının tercih ettiği görülmektedir. 82 erkek öğretmen adayından “demo” terimini 56 öğretmen adayı, “tanıtım” terimini ise 26 öğretmen adayının tercih ettiği belirlenmiştir. Kız ve erkek öğretmen adaylarının bilgisayar terimlerinden “tanıtım” terimini “demo” terimine göre çok az farkla tercih ettikleri söylenebilir.

Tablo 8. “Network-Ağ” (Madde 24) Terimlerine İlişkin Görüşlerin Cinsiyete Göre Kay-Kare Sonuçları

	Network	Ağ	Toplam
Kız	14	122	136
Erkek	18	64	82
Toplam	32	186	218
$X^2=5,55$ sd=1 p=0,018			

Tablo 8 incelendiğinde, 136 kız öğretmen adayından “network” terimini 14 öğretmen adayı, “ağ” terimini ise 122 öğretmen adayının tercih ettiği görülmektedir. 82 erkek öğretmen adayından “network” terimini 18 öğretmen adayı, “ağ” terimini ise 64 öğretmen adayının tercih ettiği belirlenmiştir. Kız ve erkek öğretmen adaylarının bilgisayar terimlerinden “ağ” terimini “network” terimine göre daha sık tercih ettikleri söylenebilir. Özellikle kız öğretmen adayları, erkek öğretmen adaylarına göre “ağ” terimini kullanmada daha olumlu görüş belirtmektedirler.

Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Terimlerini Bölümlere Göre Türkçe Olarak Kullanmaya İlişkin Görüşleri

Tablo 9: “Computer-Bilgisayar” (Madde 1) Terimlerine İlişkin Görüşlerin Bölümlere Göre Kay-Kare Sonuçları

	Computer	Bilgisayar	Toplam
Sözel	2	60	62
Sayısal	0	57	57
Eşit Ağırlıklı	1	49	50
Dil	7	42	49
Toplam	10	208	218
$X^2=14,29$ sd=3 p=0,003			

Tablo 9 incelendiğinde, sözel bölümde öğrenim gören 62 öğretmen adayından 2 adayın “computer”, 60 adayın ise “bilgisayar” terimini, sayısal bölümde öğrenim gören 57 öğretmen adayının tamamının “bilgisayar” terimini kullanmayı tercih ettiği, eşit ağırlık bölümünde öğrenim gören 50 öğretmen adayından 1 adayın “computer”, 49 adayın ise “bilgisayar” terimini, dil bölümünde öğrenim gören 49 öğretmen adayından 7 adayın “computer”, 42 adayın ise “bilgisayar” terimini kullandıkları görülmektedir. Sözel, sayısal, eşit ağırlık ve dil bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının “bilgisayar” terimini “computer” terimine göre daha sık tercih ettikleri görülmektedir.

Tablo 10. “Driver-Sürücü” (Madde 3) Terimlerine İlişkin Görüşlerin Bölümlere Göre Kay-Kare Sonuçları

	Driver	Sürücü	Toplam
Sözel	12	50	62
Sayısal	25	32	57
Eşit Ağırlıklı	7	43	50
Dil	11	38	49
Toplam	55	163	218
$X^2=15,16$ sd=3 p=0,002			

Tablo 10 incelendiğinde, sözel bölümde öğrenim gören 62 öğretmen adayından 12 adayın “driver”, 50 adayın ise “sürücü” terimini, sayısal bölümde öğrenim gören 57 öğretmen adayından 25 adayın “driver”, 32 adayın ise “sürücü” terimini kullanmayı tercih ettiği, eşit ağırlık bölümünde öğrenim gören 50 öğretmen adayından 7 adayın “driver”, 43 adayın ise “sürücü” terimini, dil bölümünde öğrenim gören 49 öğretmen adayından 11 adayın “driver”, 38 adayın ise “sürücü” terimini kullandıkları görülmektedir. Sözel, sayısal, eşit ağırlık ve dil bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının “sürücü” terimini “driver” terimine göre daha sık tercih ettikleri görülmektedir.

Tablo 11: “Link-Bağlantı” (Madde 8) Terimlerine İlişkin Görüşlerin Bölümlere Göre Kay-Kare Sonuçları

	Link	Bağlantı	Toplam
Sözel	26	36	62
Sayısal	36	21	57
Eşit Ağırlıklı	15	35	50
Dil	21	28	49
Toplam	98	120	218
$X^2=12,46$ sd=3 p=0,006			

Tablo 11 incelendiğinde, sözel bölümde öğrenim gören 62 öğretmen adayından 26 adayın “link”, 36 adayın ise “bağlantı” terimini, sayısal bölümde öğrenim gören 57 öğretmen adayından 36 adayın “link”, 21 adayın ise “bağlantı” terimini kullanmayı tercih ettiği, eşit ağırlık bölümünde öğrenim gören 50 öğretmen adayından 15 adayın “link”, 35 adayın ise “bağlantı” terimini, dil bölümünde öğrenim gören 49 öğretmen adayından 21 adayın “link”, 28 adayın ise “bağlantı” terimini kullandıkları görülmektedir. Sözel, sayısal, eşit ağırlık ve dil bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının “bağlantı” terimini “link” terimine göre daha sık tercih ettikleri görülmektedir.

Tablo 12: “Mail-İleti” (Madde 12) Terimlerine İlişkin Görüşlerin Bölümlere Göre Kay-Kare Sonuçları

	Mail	İleti	Toplam
Sözel	46	16	62
Sayısal	53	4	57
Eşit Ağırlıklı	37	13	50
Dil	42	7	49
Toplam	178	40	218
$X^2=9,68$ sd=3 p=0,021			

Tablo 12 incelendiğinde, sözel bölümde öğrenim gören 62 öğretmen adayından 46 adayın “mail”, 16 adayın ise “ileti” terimini, sayısal bölümde öğrenim gören 57 öğretmen adayından 53 adayın “mail”, 4 adayın ise “ileti” terimini kullanmayı tercih ettiği, eşit ağırlık bölümünde öğrenim gören 50 öğretmen adayından 37 adayın “mail”, 13 adayın ise “ileti” terimini, dil bölümünde öğrenim gören 49 öğretmen adayından 42 adayın “mail”, 7 adayın ise “ileti” terimini kullandıkları görülmektedir. Sözel, sayısal, eşit ağırlık ve dil bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının “mail” terimini “ileti” terimine göre daha sık tercih ettikleri görülmektedir.

Tablo 13: “Formatlamak-Biçimlendirmek” (Madde 13) Terimlerine İlişkin Görüşlerin Bölümlere Göre Kay-Kare Sonuçları

	Formatlamak	Biçimlendirmek	Toplam
Sözel	56	6	62
Sayısal	55	2	57
Eşit Ağırlıklı	37	13	50
Dil	41	8	49
Toplam	189	29	218
X ² =12,82 sd=3 p=0,005			

Tablo 13 incelendiğinde, sözel bölümde öğrenim gören 62 öğretmen adayından 56 adayın “formatlamak”, 6 adayın ise “biçimlendirmek” terimini, sayısal bölümde öğrenim gören 57 öğretmen adayından 55 adayın “formatlamak”, 2 adayın ise “biçimlendirmek” terimini kullanmayı tercih ettiği, eşit ağırlık bölümünde öğrenim gören 50 öğretmen adayından 37 adayın “formatlamak”, 13 adayın ise “biçimlendirmek” terimini, dil bölümünde öğrenim gören 49 öğretmen adayından 41 adayın “formatlamak”, 8 adayın ise “biçimlendirmek” terimini kullandıkları görülmektedir. Sözel, sayısal, eşit ağırlık ve dil bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının “formatlamak” terimini “biçimlendirmek” terimine göre daha sık tercih ettikleri görülmektedir.

Tablo 14: “Pc-Kişisel Bilgisayar” (Madde 14) Terimlerine İlişkin Görüşlerin Bölümlere Göre Kay-Kare Sonuçları

	Pc	Kişisel Bilgisayar	Toplam
Sözel	31	31	62
Sayısal	40	17	57
Eşit Ağırlıklı	28	22	50
Dil	37	12	49
Toplam	136	82	218
X ² =9,99 sd=3 p=0,019			

Tablo 14 incelendiğinde, sözel bölümde öğrenim gören 62 öğretmen adayından 31 adayın “pc”, 31 adayın ise “kişisel bilgisayar” terimini, sayısal bölümde öğrenim gören 57 öğretmen adayından 40 adayın “pc”, 17 adayın ise “kişisel bilgisayar” terimini kullanmayı tercih ettiği, eşit ağırlık bölümünde öğrenim gören 50 öğretmen adayından

28 adayın “pc”, 22 adayın ise “kişisel bilgisayar” terimini, dil bölümünde öğrenim gören 49 öğretmen adayından 37 adayın “pc”, 12 adayın ise “kişisel bilgisayar” terimini kullandıkları görülmektedir. Sözel bölümde öğrenim gören öğretmen adaylarının, “pc” terimi ile “kişisel bilgisayar” terimini eşit sayıda kullandıkları, sayısal, eşit ağırlık ve dil bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının ise “pc” terimini “kişisel bilgisayar” terimine göre daha sık tercih ettikleri görülmektedir.

Tablo 15: “Feedback-Geribildirim” (Madde 15) Terimlerine İlişkin Görüşlerin Bölümlere Göre Kay-Kare Sonuçları

	Feedback	Geribildirim	Toplam
Sözel	2	60	62
Sayısal	15	42	57
Eşit Ağırlıklı	5	45	50
Dil	19	30	49
Toplam	41	177	218
X ² =27,29 sd=3 p=0,000			

Tablo 15 incelendiğinde, sözel bölümde öğrenim gören 62 öğretmen adayından 2 adayın “feedback”, 60 adayın ise “geribildirim” terimini, sayısal bölümde öğrenim gören 57 öğretmen adayından 15 adayın “feedback”, 42 adayın ise “geribildirim” terimini kullanmayı tercih ettiği, eşit ağırlık bölümünde öğrenim gören 50 öğretmen adayından 5 adayın “feedback”, 45 adayın ise “geribildirim” terimini, dil bölümünde öğrenim gören 49 öğretmen adayından 19 adayın “feedback”, 30 adayın ise “geribildirim” terimini kullandıkları görülmektedir. Sözel, sayısal, eşit ağırlık ve dil bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının “geribildirim” terimini “feedback” terimine göre daha sık tercih ettikleri görülmektedir.

Tablo 16: “Mouse-Fare” (Madde 17) Terimlerine İlişkin Görüşlerin Bölümlere Göre Kay-Kare Sonuçları

	Mouse	Fare	Toplam
Sözel	21	41	62
Sayısal	36	21	57
Eşit Ağırlıklı	32	18	50
Dil	27	22	49
Toplam	116	102	218
X ² =13,98 sd=3 p=0,003			

Tablo 16 incelendiğinde, sözel bölümde öğrenim gören 62 öğretmen adayından 21 adayın “mouse”, 41 adayın ise “fare” terimini, sayısal bölümde öğrenim gören 57 öğretmen adayından 36 adayın “mouse”, 21 adayın ise “fare” terimini kullanmayı tercih ettiği, eşit ağırlık bölümünde öğrenim gören 50 öğretmen adayından 32 adayın “mouse”, 18 adayın ise “fare” terimini, dil bölümünde öğrenim gören 49 öğretmen adayından 27 adayın “mouse”, 22 adayın ise “fare” terimini kullandıkları görülmektedir. Sözel, sayısal, eşit ağırlık ve dil bölümlerinde öğrenim gören öğretmen

adaylarının “fare” terimini “mouse” terimine göre daha sık tercih ettikleri görülmektedir. Sözel bölümde öğrenim gören öğretmen adaylarının, “fare” terimini “mouse” teriminden daha fazla tercih ettikleri, sayısal, eşit ağırlık ve dil bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının ise “mouse” terimini “fare” terimine göre daha sık tercih ettikleri görülmektedir.

Tablo 17: “Flash Bellek-Taşınabilir Bellek” (Madde 20) Terimlerine İlişkin Görüşlerin Bölümlere Göre Kay-Kare Sonuçları

	Flash Bellek	Taşınabilir Bellek	Toplam
Sözel	22	40	62
Sayısal	24	33	57
Eşit Ağırlıklı	9	41	50
Dil	14	35	49
Toplam	69	149	218
X ² =11,60 sd=3 p=0,009			

Tablo 17 incelendiğinde, sözel bölümde öğrenim gören 62 öğretmen adayından 22 adayın “flash bellek”, 40 adayın ise “taşınabilir bellek” terimini, sayısal bölümde öğrenim gören 57 öğretmen adayından 24 adayın “flash bellek”, 33 adayın ise “taşınabilir bellek” terimini kullanmayı tercih ettiği, eşit ağırlık bölümünde öğrenim gören 50 öğretmen adayından 9 adayın “flash bellek”, 41 adayın ise “taşınabilir bellek” terimini, dil bölümünde öğrenim gören 49 öğretmen adayından 14 adayın “flash bellek”, 35 adayın ise “taşınabilir bellek” terimini kullandıkları görülmektedir. Sözel, sayısal, eşit ağırlık ve dil bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının “taşınabilir bellek” terimini “flash bellek” terimine göre daha sık tercih ettikleri görülmektedir.

Tablo 18: “Reset-Yeniden Başlatma” (Madde 25) Terimlerine İlişkin Görüşlerin Bölümlere Göre Kay-Kare Sonuçları

	Reset	Yeniden Başlatma	Toplam
Sözel	50	12	62
Sayısal	55	2	57
Eşit Ağırlıklı	40	10	50
Dil	41	8	49
Toplam	186	32	218
X ² =7,99 sd=3 p=0,046			

Tablo 18 incelendiğinde, sözel bölümde öğrenim gören 62 öğretmen adayından 50 adayın “reset”, 12 adayın ise “yeniden başlatma” terimini, sayısal bölümde öğrenim gören 57 öğretmen adayından 55 adayın “reset”, 2 adayın ise “yeniden başlatma” terimini kullanmayı tercih ettiği, eşit ağırlık bölümünde öğrenim gören 50 öğretmen adayından 40 adayın “reset”, 10 adayın ise “yeniden başlatma” terimini, dil bölümünde öğrenim gören 49 öğretmen adayından 41 adayın “reset”, 8 adayın ise “yeniden başlatma” terimini kullandıkları görülmektedir. Sözel, sayısal, eşit ağırlık ve dil bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının “reset” terimini “yeniden başlatma” terimine göre daha sık tercih ettikleri görülmektedir.

Yukarıda tablolaştırılmış maddeler haricinde anlamlı farklılık bulunmayan “yansı-slayt”, “sürüm(uyarlama)-versiyon”, “sohbet-chat”, “çevrimiçi-online”, “e-posta-e-mail”, “veri tabanı-database”, “yazıcı-printer”, “eklemek-insert”, “kelime işlemci-word”, sözcüklerinden oluşan toplam 9 maddeye ilişkin tablolara burada yer verilmemiştir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Eğitim Fakültesi öğretmen adaylarının Türkçe bilgisayar terimlerine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır: Yapılan çalışma sonucunda, anketten alınabilecek ortalama puan X=37,5’tir. Örneklem grubundaki öğretmen adaylarının aldıkları ortalama aritmetik puan ise X=38,12’dir. Bu sonuca bağlı olarak öğretmen adaylarının bilgisayar terimlerini Türkçe ya da İngilizce kullanmalarına ilişkin ortalama bir yaklaşım sergiledikleri söylenebilir. Toplamı önderlik edecek öğretmen adaylarından ortalama bir sonuç elde edilmesi düşündürücüdür. Bu durumun sebebi olarak, öğretmen adaylarının Türkçe bilgisayar terimleri konusunda duyarlı ve bilinçli olmadıkları düşünülebilir. Oysa; “Diline duyarsız bir millet benliğine de duyarsız demektir. Öyleyse, sorun bir dil sorunu değildir. Bir benlik sorunudur, kimlik sorunudur, var oluşla yok oluş sorunudur. Öğretmen yetiştiren kurumların bu tehlikeye duyarsız kalması, toplumdaki duyarsızlığa ortak olması beklenemez. Sorunun temelden ele alınarak çözülmesi gerekmektedir” (Kolaç, 2008:443). Türkçe konusunda yeterli duyarlılıkta olmamasının bir başka sebebinin ise günlük hayatta, eğitim kurumlarında, kitle iletişim araçlarında, genel ağda, bilgisayar kitapları ve dergilerinde yer alan terimlerin yabancı dilden olduğu gibi dilimize yerleşmesi ve bu terimlerin yaygınlaşması olarak düşünmek mümkündür.

Cinsiyet değişkeni açısından, “sürücü-driver”, “güncellemek-update”, “bilgisayar-laptop”, “indirmek-download”, “sunucu-server”, “tanıtım-demo” ve “ağ-network” maddelerinin anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir (p<0.05). Kız öğretmen adaylarının Türkçe bilgisayar terimlerini daha sık tercih ederek, Türkçe lehine olumlu görüş belirttikleri görülmektedir. Bu durum kız öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına göre daha fazla dil bilincine sahip olduklarını ve Türkçe konusunda daha titiz davrandıklarını göstermektedir. “Araştırmalar ..., erkeklerin ikinci dili daha kısa zamanda öğrenerek kullandıklarını, kadınların ise anadillerini daha uzun süre konuşmayı sürdürdüklerini göstermektedir” (König, 1992:29).

Kız öğretmen adaylarının Türkçe bilgisayar terimlerini daha sık tercih etmelerine sebep olarak, erkeklerin kızlara göre bilgisayar ve internet kullanmada daha istekli olmaları gösterilebilir. Yapılan araştırmalar da bu savı kanıtlar niteliktedir. Örneğin; Teknik Öğretmenlerin ve Teknik Öğretmen adaylarının teknolojiye yönelik tutumlarının karşılaştırıldığı bir araştırmada cinsiyetle teknolojiye yönelik tutum arasında farklılaşma olduğu, erkeklerin kadınlara göre teknoloji kullanmaya daha istekli oldukları belirlenmiştir (Ekici, 2008:42). Başka bir çalışmada ise, Okulöncesi Öğretmen adaylarının internete yönelik tutumlarının incelenmiş, araştırmaya katılan erkek öğretmen adaylarının, araştırmaya katılan kız öğretmen adaylara göre internete yönelik daha olumlu tutum gösterdikleri görülmektedir (Kol,

2010: 249). İlk öğrenilen bilgilerin insan beyninde daha çok akılda kaldığı ve kullanıldığı düşünüldüğünde, bilgisayarı ve interneti kullanmaya daha istekli olan erkek öğretmen adaylarının, İngilizce bilgisayar terimiyle karşılaşma olasılığı daha fazla olacağından, terimlerin İngilizcesini kullandıkları da akla gelebilir. Fakat sonuç ne olursa olsun sadece kız öğretmen adaylarının dil bilincine sahip olması değil, Türkçemize sahip çıkmak için tüm öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin dil bilincine sahip olmaları gerekmektedir. Çünkü, “İnsanın kendi dili, onun dünyada sahip olduğu en mukaddes varlığıdır. Bu sebeple insanın kendi dilini sevmesi, ona şuurulu bir saygı duyması, milli bir borçtur. Dili sevmek, dile saygı duymak onun kanunlarına hürmet etmek, onun yapısına aykırı kullanışlara kapılmamak, onu içten ve dıştan gelecek yabancı tesirlerden ve zorlamalardan korumaktır” (Ergin,1995:11’den aktaran Yaman ve Erdoğan, 2007:246).

Kız ve erkek öğretmen adaylarının “laptop-dizüstü bilgisayar” maddesinde İngilizce terim olan “laptop” terimini çok sıklıkla tercih ettikleri görülmektedir. Konuşma dilinde ‘az çaba kuralı’ olarak bilinen ve kelimelerin söylenmesinde zamanı azaltmak ve telaffuz kolaylığı sağlamak için öğretmen adaylarının “laptop” terimini tercih ettikleri akla gelebilir. Ayrıca, “laptop” teriminin tercih edilme sebeplerinden bir tanesi de yazılı ve görsel basının yanı sıra kitle iletişim araçlarında bu terimin daha sık kullanılması olabilir. Bunun yanında “laptop” terimine Türkçe karşılık bulmada hızlı davranılmamasının veya bu terimi yaygınlaştıramamanın sonucu olarak öğretmen adaylarının “dizüstü bilgisayar” terimini daha az sıklıkla tercih ettikleri de düşünülebilir. Bu bakımdan ülkemizde henüz bilgisayarlar yaygınlaşmadan birçok Türkçe bilişim terimle birlikte, “bilgisayar” teriminin Prof. Dr. Aydın Köksal hocamız tarafından türetilmesi oldukça önemlidir. (Sönmez, 2007) “Bilgisayar” teriminin yaygınlaşmasında, “(Atatürk’ün) Türk Dil Kurumu’nun çabaları olmasaydı, biz “bilgisayar” yerine “komputer”-”kompütür”-”kompiter” gibi sözler yazıp kullanacak bunun nasıl yazılması gerektiğini tartışıyor olacaktık” sözü bu bakımdan anlamlıdır.

Bölüm değişkeni açısından “bilgisayar-computer”, “sürücü-driver”, “bağlantı-link”, “dizüstü bilgisayar-laptop”, “ileti-mail”, “biçimlendirmek-formatlamak”, “kişisel bilgisayar-pc”, “geribildirim-feedback”, “fare-mouse”, “taşınabilir bellek-flash bellek” ve “yeniden başlatma-reset” maddelerinde de bölüme göre anlamlı farklılıklar elde edilmiştir (p<0.05). Bölüm değişkeni açısından eşit ağırlık girişli (Okul Öncesi ve Sınıf Öğretmenliği) bölümlerde öğrenim gören öğretmen adayları, “sürücü”, “bağlantı”, “ileti” “biçimlendirmek”, “taşınabilir bellek”, “yeniden başlatma” terimlerini kullanarak diğer bölümlerde öğrenim gören öğretmen adaylarına göre Türkçe bilgisayar terimlerini daha sık kullanma eğilimindedirler. Öğretmen adaylarının bu terimleri daha sık tercih etme nedenleri, küçük yaşta öğrencilere bu terimleri tanımlama ihtiyacı duymalarından kaynaklanabilir. Öğretmen adaylarının bu tercihlerinin gerçek nedeni ayrı bir anket çalışması sonucunda elde edilebilir. Sözel girişli (Türkçe ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği) bölümlerde öğrenim gören öğretmen adayları ise, “kişisel bilgisayar”, “geribildirim”, “fare” terimlerini kullanarak diğer bölümlerde öğrenim gören öğretmen adaylarına göre Türkçe bilgisayar terimleri lehine bir tutum benimsemektedirler.

Sözel ve eşit ağırlık girişli bölümlerde öğrenim gören öğretmen adaylarının, Türkçe bilgisayar terimleri kullanımına en çok özen gösterecekleri ve dikkat edecekleri düşünülen, bu bakımdan Türkçe bilgisayar terimlerini kullanma beklentisinin en yüksek olduğu öğretmen adaylarıdır. Bu bağlamda, yapılan araştırma sonucunda sözel ve eşit ağırlık bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının, bu beklentiyi tam olarak karşılamasına da diğer alanlarda öğrenim gören öğretmen adaylarına göre Türkçe bilgisayar terimleri kullanımında daha olumlu görüşler belirttikleri görülmektedir. Söz konusu öğretmen adaylarının alanlarının Türkçe - Matematik (eşit ağırlık) ve Türkçe - Tarih - Coğrafya (sözel) derslerinin içerisinde Türkçenin ağırlıklı olarak işlenmesinin büyük bir etkisinin olduğu düşünülebilir. Ayrıca bu bölümlerde okuyan öğretmen adaylarının yüksek öğrenimde aldıkları derslerin içerikleri de, Türkçe bilgisayar terimleri kullanımında daha duyarlı olmalarını sağlamış olabilir.

İngilizce bilgisayar terim kullanma sıklığı en fazla olan bölüm Sayısal girişli (Fen Bilgisi ve Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği) bölümlerde öğrenim gören öğretmen adaylarıdır. “Driver”, “link”, “mail”, “formatlamak”, “pc”, “mouse”, “flash bellek”, “reset” terimlerini kullanarak diğer bölümlerde öğrenim gören öğretmen adaylarına göre İngilizce bilgisayar terimlerini daha sık kullanma eğilimindedirler. Bu terimler tüm öğretmen adayları içerisinde daha az kullanılmasına rağmen, bu bölümlerde daha fazla kullanıldığı görülmektedir. Bu duruma neden olarak, sayısal bölümde öğrenim gören öğretmen adaylarının derslerde, Türkçe terimlerden ziyade İngilizceden alındığı gibi kullanılan çeşitli terimlerin etkisiyle kullanıldığı düşünülebilir. Sayısal girişli bölümlerde öğrenim gören öğretmen adaylarından sonra, İngilizce bilgisayar terimlerini en fazla kullanan Dil girişli (İngilizce ve Japonca Öğretmenliği) bölümlerde öğrenim gören öğretmen adaylarıdır. “Computer”, “feedback” terimlerini kullanarak diğer bölümlerde öğrenim gören öğretmen adaylarına göre İngilizce bilgisayar terimlerini daha sık kullanmada anlamlı farklılıklar göstermektedirler.

Sayısal ve dil girişli bölümlerde öğrenim gören öğretmen adayları, yoğun bir şekilde bilişim teknolojileriyle ve yabancı dil eğitimi ile ilgili dersleri işlemektedirler. Özellikle bilgisayar öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının doğrudan bilişim teknolojilerine yönelik bir bölümde öğrenim görmeleri ve teknolojiye daha yakın ve ilgili olmaları beklenmektedir. Bilgisayar öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının, Türkçe bilgisayar terimlerini kullanmak yerine, bilgisayar terimlerini yabancı şekilleriyle kabul ettikleri ve İngilizce bilgisayar terimlerini daha sık tercih ettikleri görülmektedir. Öğretmen adaylarının yüksek öğrenimde aldıkları derslerde, teknolojik ve bilimsel terimlerin İngilizce olması, öğretmen adaylarının İngilizce bilgisayar terimleri kullanma sıklığını arttırmış olabilir. Dil alanında öğrenim gören öğretmen adaylarının, ortaöğretim döneminden itibaren yabancı bir dille yoğun bir şekilde öğrenim görmelerinin, İngilizce bilgisayar terimlerini tercih etmelerine neden olduğu düşünülebilir. Ayrıca, öğretmen adaylarının çok fazla yabancı terim öğrenmeleri ve öğrendikleri İngilizce terimleri unutmamak için kullanmaları İngilizce bilgisayar terimlerini tercih etmelerine yol açmış olabilir. Daha doğru bulgulara, öğretmen adaylarına, bu

tercihlerinin nedeni sorularak yapılacak ayrı bir anket çalışması sonucunda ulaşılabilir. İngilizce bilgisayar terimlerinin öğretmen adayları tarafından tercih edilmesinin bir moda durumundan da kaynaklandığı düşünülebilir. Bu modanın dil olarak İngilizcenin açık etkisinden kaynaklandığını düşünmek mümkündür. (...) “Bilişim terimlerinde yabancılaşma, bugün artık rahatsız edici boyutlara ulaşmıştır. Özellikle son yıllarda, bilgisayar dergilerinde özensiz dil kullanımının yanı sıra yazılarda, haberlerde ve reklamlarda İngilizce kökenli bilişim terimlerine yaygın biçimde yer verilmesi, bilişim alanında yapılan terim çalışmalarını gölgelemektedir. *Bilgisayar, yazılım, donanım, yazıcı* gibi Türkçemize kazandırılmış ve herkesin benimsediği **çok güzel terimlerimizin yerine** sıra da olsa *computer, software, hardware, printer* gibi yabancı kökenli terimlerin kullanılması düşündürücüdür” (Akalin, 2004: 248 -249).

Araştırmanın sonuçları ışığında şu önerilerde bulunulabilir:

1. Eğitimciler bilgisayar terimlerini kullanırken tercihlerini Türkçeden yana kullanmalıdır. Öğretmen adaylarının Türkçe terimleri kullanma sıklığı göz önünde bulundurularak, Türkçe duyarlılıklarını geliştirici ödüller verilmeli ve öğretmen adayları Türkçe kelime kullanmaya teşvik edilmelidir.

2. Özellikle bilgisayar dersine girecek olan öğretmen ve öğretmen adaylarının, bilgisayar terimlerini Türkçe kullanmalarına dikkat etmesi gerekmektedir. Ayrıca öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının, Türkçe bilişim terimlerini kullanma konusunda genç kuşaklara konunun önemini aşılması ve öğrencileri Türkçe terimlerin kullanımına özendirilmeleri gerekmektedir. Çünkü; öğretmen ancak bilinçliyse, duyarlıysa ve Türkçe sevdalıysa bu bilincini ve duyarlılığını öğrencilerine aktarabilir, onlara model olabilir ve dilimize sahip çıkan duyarlı bir nesil yetiştirebilir.

3. İlköğretimden üniversiteye kadar, bireylerde anadili bilinci oluşturulmalı, bireylere Türkçeye karşı duyarlı olmaları için gerekli olan eğitim verilmelidir. Çünkü; Türkçede yaşanan kirlilik ve kültür erozyonu Türkçeye karşı umursamaz oluşumuz, dilimize ve kimliğimize yabancılaşmamız, bunun yanında Türkçeye gereken önemi vermeyişimizin sonucudur. Şerefli, saygın, zengin ve güzel bir dil olan Türkçemize sahip çıkmalı, zenginleşmesini sağlamalı ve yeni nesillere doğru bir biçimde öğretmeliyiz.

4. Dilimizde karşılığı bulunmayan yabancı terimler yerine Türkçe karşılıkları çeşitli çalışmalar yapılarak, vakit kaybedilmeden önerilmelidir. Yapılan çalışmada da “computer” terimi yerine “bilgisayar” teriminin sıklıkla kullanıldığı görülmüştür. Bu da Türkçe karşılık bulmada hızlı davranmanın ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Ayrıca, yabancı terimlerin Türkçe karşılıklarının kullanışlı ve dilin “en az çaba” özelliğine uygun olmasına dikkat edilmelidir.

5. Genel ağ kullanıcıları ve yöneticileri, medya kuruluşları insanları Türkçe terim kullanmaya özendirmeli, özentî kelime kullanımlarını en aza indirmek için çalışmalar yapmalı, Türkçe bilişim terimlerinin yaygınlaştırılması ve Türkçe bilişim dilinin zenginleştirilmesine katkıda bulunmalıdırlar.

6. Bilişim terimlerine karşılık bulunması amacı ile ağ sayfaları hazırlanmalı ve bu ağ sayfası aracılığı ile bilişim

terimlerine Türkçe karşılık bulmak isteyen gönüllüleri internet aracılığı ile sanal bir ortamda bir araya getirmek için çalışmalar yapılmalıdır.

7. Gerek internet kafeler gerekse bilgisayar alım satımı yapan işyeri sahipleri, Türkçe kelime kullanımı konusunda bilinçlendirilmeli ve bu konuda duyarlı olan işyeri sahipleri belediyeler ve sivil toplum kuruluşlarınca desteklenmelidir.

8. İnternet ve bilgisayar dilinde birçok Türkçe sözcüğün yerini İngilizce karşılıkları almaktadır. Mustafa Kemal Atatürk’ün, “Türk dilinin, kendi benliğine, aslındaki güzelliğe ve zenginliğe kavuşması için, bütün devlet teşkilatımızın, dikkatli, alâkalı olmasını isteriz” (Sevim vd. 1997:390). sözünden hareketle Türkçe terimlerin devlet kurum ve kuruluşlarınca desteklenmesi ve Türkçe kullanımı bir devlet politikası haline gelmelidir. Tarihte büyük medeniyetler kuran birçok milletin savaşlarla değil, dillerini kaybederek tarih sahnesinden silindikleri unutulmamalıdır.

KAYNAKÇA

- [1] Akalin, Şükrü H. (2002), “Bilişim Türkçesi”, *Dil Bayramının 70. Yılı Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, S. 609, Eylül.
- [2] Akalin, Şükrü H. (2004), “Yabancı Kökenli Bilişim Terimlerinin Yazışları”, *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, S. 627, Mart.
- [3] Aksan, Doğan (2006), *Anlambilim*, Ankara: Engin Yay.
- [4] Aksüt, Mehmet, Batur, Zekerya ve Avşar Tülin (2006), “Sanalca, Sanal Odalarda (İnternet) İletişim ve Türkçe”, *Akademik Bilişim Konferansı*, Denizli: Pamukkale Üniversitesi, Şubat.
- [5] Büyüköztürk, Şener (2004), *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı: İstatistik. Araştırma Deseni. SPSS Uygulamaları ve Yorum*. Ankara: Pegem A Yay.
- [6] Çakır, Hamza ve Topçu, Hakan (2005), “Bir İletişim Dili Olarak İnternet”. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 19, Şubat.
- [7] Ekici, Gülay (2008), “Teknik Öğretmenlerin ve Teknik Öğretmen Adaylarının Teknolojiye Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması”, *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, S. 1.
- [8] Geray, Haluk (2003), *İletişim ve Teknoloji: Uluslar arası Birlik Düzeninde Yeni Medya Politikaları*. Ankara:Ütopya Yay.
- [9] Karasar, Niyazi (2004), *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Yay.
- [10] Kavcar, Cahit (1998), “Türkçe Eğitimi ve Sorunlar”, *Ankara Üniversitesi TÖMER Dil Dergisi*, S.65.
- [11] Kol, Suat (2010), “Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının İnternete Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi” *International Conference On New Trends In Education And Their Implications*, Kasım.
- [12] Kolaç, Emine (2008), “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Anadilimizin Yaşadığı Sorunlara İlişkin Farkındalıkları, Görüş ve Önerileri”, *Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu*, Gazimagosa: Doğu Akdeniz Üniversitesi, Mart.
- [13] König, Güray (1992), *Dil ve Cins: Kadın ve Erkeklerin Dil Kullanımı*, Dilbilim Araştırmaları, Ankara: Hitit Yay.

- [14] Özden, Yüksel (1999), *Eğitimde Dönüşüm Eğitimde Yeni Değerler*, Ankara: Pegem A Yay.
- [15] Sevim, Ali, Tural, M.Akif ve Öztoprak İzzet (1997), *Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri*, 1.cilt, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi Yay.
- [16] Sönmez, Ahmet (2007), "Bilişim Terimleri ve Türkçe Üzerine", <http://turkceyasam.blogcu.com/bilisim-terimleri-ve-turkce-uzerine-ahmet-sonmez/2122236>, web adresinden 25.04.2009 tarihinde edinilmiştir.
- [17] Tümer, Erdal ve Ünsaçar, Faruk (2011), "Bilişim Teknolojileri Alanındaki Terimlere İnternet Aracılığıyla Türkçe Karşılıklarının Bulunması", *Selçuk Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu Teknik-Online Dergi S.1*.
- [18] Yıldırım, Faruk ve Tahiroğlu, B. Tahir (2006), "*İnternette Türkçe Kullanımı Sorunları*".Türkçenin Çağdaş Sorunları. Yayımlayanlar: Gürer Gülsevin ve Erdoğan Boz. Ankara: Gazi Kitabevi.S.359- 378.